

LATVIJAS UNIVERSITĀTE	LATVIJAS UNIVERSITĀTES LATVIEŠU VALODAS INSTITŪTA NOLIKUMS	APSTIPRINĀTS ar LU Senāta 28.12.2015. lēmumu Nr. 252

Izdots saskaņā ar
Zinātniskās darbības likuma 21.³ pantu,
Augstskolu likuma 20. panta otro daļu un
LU Satversmes 5.6. punkta 5. apakšpunktu

I. Vispārīgie noteikumi

1. Latvijas Universitātes (turpmāk – LU) Latviešu valodas institūts (turpmāk tekstā – Institūts) ir LU akadēmiska pamatstruktūrvienība fundamentālu un lietišķu pētījumu organizēšanā valodniecībā. Institūts ir LU zinātniskā institūta – aģentūras „LU Latviešu valodas institūts” saistību, tiesību, finanšu un tradīciju pārņēmējs.
2. Institūta pilns nosaukums:
  - 2.1. latviešu valodā: Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts;
  - 2.2. angļu valodā: Latvian Language Institute, University of Latvia;
  - 2.3. krievu valodā: Институт латышского языка Латвийского Университета.
3. Saīsinātais nosaukums: LU LaVI.
4. Institūts savā darbībā ievēro Eiropas Savienības normatīvos aktus, Latvijas Republikas Zinātniskās darbības likumu, Augstskolu likumu, Izglītības likumu, LU Satversmi un citus spēkā esošus normatīvos aktus, un šo nolikumu.
5. Institūtam ir savs zīmogs ar pilnu tā nosaukumu valsts valodā un LU ģerboņa attēlu, sava simbolika un logo, veidlapas.
6. Institūta finanšu līdzekļi ietilpst kā patstāvīga daļa LU pamatbudžetā un budžeta zinātnisko projektu izpildei paredzētajā finansējumā. Institūta manta ir LU īpašums.
7. Institūta pakļautību nosaka LU rektors.
8. Institūta adresi nosaka ar LU rīkojumu.

II. Institūta darbības mērķi un galvenie uzdevumi

9. Institūta darbības mērķi ir:
  - 9.1. zinātniskā darbība, kā arī ar zinātniskās kvalifikācijas iegūšanu un pilnveidošanu saistīta darbība valodniecības nozarē un tās apakšnozarēs, jaunu zināšanu gūšana par latviešu valodu un valodas funkcionēšanu un šo zināšanu izmantošana sabiedrības un

ekonomikas attīstības interesēs atbilstoši LU noteiktajiem prioritārajiem virzieniem valodniecībā;

- 9.2. pētījumu rezultātu komunikācija zinātniskajās publikācijās, studiju procesā un popularizējot zinātņi;
- 9.3. LU, Latvijas valsts un starptautisku, teorētisku un praktisku pētījumu projektu un programmu sagatavošana un īstenošana, ar valodniecības zinātnes nozari saistītu konsultāciju sniegšana valsts un pašvaldību iestādēm, LU struktūrvienībām, universitāšu, augstskolu, privātpersonu un starptautiskajiem pasūtītājiem;
- 9.4. priekšlikumu sniegšana sadarbībai ar Latvijas valsts, pašvaldību un starptautiskajām institūcijām valodniecības problēmu izpētē;
- 9.5. līdzdalība studiju darbā, galvenokārt maģistra un doktora darbu izstrādes nodrošināšana valodniecībā un tās apakšnozarēs sadarbībā ar atbilstošo studiju programmu padomēm;
- 9.6. zinātnisko ekspedīciju organizēšana, savākto materiālu uzkrāšana, saglabāšana un izpēte, latviešu valodas materiāla datubāzu veidošana, saglabāšana, pieejas pilnveide.

10. Institūta galvenie uzdevumi ir:

- 10.1. veikt fundamentālus pētījumus par valodas funkcionēšanu, latviešu valodu vēsturiskā un areālā skatījumā, latviešu valodas leksiku (tostarp vietvārdiem un personvārdiem), latviešu valodas gramatiku, mūsdienu sociolingvistisko situāciju un procesiem Latvijā; izstrādāt un sagatavot monogrāfijas, zinātnisku rakstu, valodas un valodniecības avotu un dokumentu krājumus, zinātniskas, populārzinātniskas un informatīvas publikācijas; organizēt 1997. gadā dibinātā zinātniskā žurnāla „Linguistica Lettica” izdošanu; izstrādāt metodoloģisko un metodisko pamatu Institūtā esošo valodas materiālu izmantošanai studiju darbam (bakalaura, maģistra un doktora darbu izstrādei), citu institūciju pārstāvju pētījumiem; vadīt un īstenot Latvijas valsts, LU, Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu programmas un projektus, pašvaldību un starptautiskos projektus un programmas;
- 10.2. eksperimentālā izstrāde: veikt lingvistiskās situācijas analīzi; izveidot un saglabāt lingvistisko datu bāzes;
- 10.3. zināšanu un tehnoloģiju pārnese: organizēt zinātniskās konferences, seminārus, kongresus un publiskus pasākumus; sagatavot un lasīt referātus un lekcijas, popularizēt zinātniskos sasniegumus un izglītēt sabiedrību valodniecībā un tās apakšnozarēs; nodrošināt Institūta pasākumu publicitāti; piedalīties valodniecības nozares uzturēšanai un attīstībai nepieciešamās profesionālās izglītības un metodiskās palīdzības, kā arī ekspertīzes nodrošināšanā; mērķtiecīgi sadarboties ar attiecīgām institūcijām valodniecības pētījumu nozarē kā nacionālā, tā starptautiskā līmenī.

III. Institūta pārvalde

11. Institūta pārvaldes un lēmēj institūcijas ir Institūta zinātnieku pilnsapulce (turpmāk – Pilnsapulce), Zinātniskā padome un direktors.
12. Pilnsapulci sasauc Zinātniskā padome. Ārkārtas Pilnsapulci sasauc Institūta direktors vai viena trešdaļa no Institūta zinātniekiem. Pilnsapulce ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās vismaz puse Institūta zinātnieku. Lēmumus Pilnsapulce pieņem ar vienkāršu klātesošo Pilnsapulces dalībnieku balsu vairākumu.

13. Pilnsapulce ievēlē Institūta Zinātnisko padomi uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus.
14. Institūta Zinātniskā padome ir Institūta koleģiāla lēmēj institūcija, par kuras skaitlisko sastāvu lemj un kuru no Institūta zinātniekiem ievēlē Institūta Pilnsapulce uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus. Bez vēlētajām personām vismaz 10% no Zinātniskās padomes sastāva veido citu zinātnisko institūciju pārstāvji un LU struktūrvienību izvirzīti pārstāvji.
15. Institūta Zinātniskās padomes sastāvu apstiprina LU rektors.
16. Institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētāju ievēlē Zinātniskā padome no Zinātniskās padomes vadošo pētnieku vai pētnieku vidus. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs organizē un vada tās darbu, kā arī pārstāv Zinātnisko padomi ārpus Institūta. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs nevar būt Institūta direktors.
17. Institūta Zinātniskās padomes kompetencē ir izlemt akadēmiskās un citas darbības jautājumus, kuri ir Institūta kompetencē vai virzāmi tālāk uz LU Senātu. Īpašas Institūta Zinātniskās padomes funkcijas, kas ir tikai tās kompetencē, ir:
  - 17.1. noteikt Institūta zinātniskās un akadēmiskās darbības pamatvirzienus, tā attīstības stratēģiju un perspektīvas, tā nosaukuma un atribūtikas izmantošanu;
  - 17.2. pieņemt lēmumus par Institūta struktūrvienību veidošanu, reorganizāciju vai likvidēšanu. Institūta Zinātniskās padomes lēmums stājas spēkā pēc atbilstoša LU rīkojuma izdošanas;
  - 17.3. apstiprināt Institūta struktūrvienību nolikumus un citus darbību reglamentējošus dokumentus;
  - 17.4. aizklāti balsojot, uz savu pilnvaru laiku ievēlēt Zinātniskās padomes priekšsēdētāju un tā vietnieku;
  - 17.5. aizklāti balsojot, ievēlēt Institūta direktoru;
  - 17.6. pēc Institūta direktora priekšlikuma ievēlēt amatā Institūta direktora vietnieku/vietniekus uz Institūta direktora ievēlēšanas laiku;
  - 17.7. pēc Institūta direktora priekšlikuma apstiprināt amatā Zinātniskās padomes sekretāru;
  - 17.8. aizklāti balsojot, ievēlēt personas vadošā pētnieka, pētnieka un zinātniskā asistenta amatā zinātniskās pētniecības darba veikšanai atbilstoši Nolikumam par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem Latvijas Universitātē;
  - 17.9. aizklāti balsojot, ievēlēt Institūta struktūrvienību vadītājus saskaņā ar LU normatīvajiem aktiem;
  - 17.10. aizklāti balsojot, izvirzīt kandidatūras Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenajiem un korespondētājlocekļiem, Latvijas Zinātnes padomes nozaru ekspertu komisijām un citām zinātnisku struktūru vēlēšanām, kā arī ievēlēt pārstāvjus padomēs un komisijās, kur šāda pārstāvniecība tiek piedāvāta vai ir atzīstama par nepieciešamu vai lietderīgu;
  - 17.11. izskatīt un apstiprināt Institūta ikgadējos pārskatus par Institūta darbības rezultātiem.
18. Zinātniskā padome ir lemttiesīga, ja tās sēdēs piedalās ne mazāk kā viena puse Zinātniskās padomes locekļu. Zinātniskā padome lēmumus pieņem ar vienkāršu klātesošo Zinātniskās padomes locekļu balsu vairākumu. Atturēšanos neuzskata par balsojumu. Zinātniskās padomes locekļi nepiedalās balsojumā, ja pastāv iespējams interešu konflikts, personīgi iemesli vai citi normatīvajos aktos paredzēti gadījumi.

19. Institūta Zinātniskās padomes darbs notiek atklātās sēdēs, kas tiek protokolētas. Institūta Zinātniskās padomes sēdes sasauc un vada Institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētājs. Institūta Zinātniskās padomes sēdes notiek ne retāk kā reizi ceturksnī. Ārkārtas sēdes sasauc, ja to pieprasa Institūta Zinātniskā padome, Zinātniskās padomes priekšsēdētājs, Institūta direktors vai vismaz viena trešā daļa no visiem Institūta zinātniekiem.
20. Institūta darbu vada Institūta direktors. Institūta direktoru atklātā konkursā uz četriem gadiem, bet ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas, ievēlē Zinātniskā padome. Institūta direktors sāk pildīt amata pienākumus pēc tam, kad to pēc rektora priekšlikuma ir apstiprinājis amatā LU Senāts un viņš ir noslēdzis darba līgumu ar rektoru vai tā pilnvarotu personu.
21. Institūta direktoru no amata atceļ LU rektors, pēc Zinātniskās padomes priekšlikuma vai savas iniciatīvas, ja Institūta direktors veicis prettiesiskas darbības vai pieņēmis prettiesiskus lēmumus.
22. Institūta direktors ir Institūta augstākā amatpersona, kas īsteno Institūta vispārējo administratīvo vadību un bez īpaša pilnvarojuma pārstāv Institūtu. Par savu darbību Institūta direktors ir atbildīgs rektoram vai viņa pilnvarotai personai. Direktora kompetencē ir:
  - 22.1. nodrošināt Institūta zinātniskajai darbībai nepieciešamo administratīvo, organizatorisko un materiāli tehnisko atbalstu;
  - 22.2. būt atbildīgam par Institūta lietvedību, finanšu un saimniecisko darbību, kā arī Institūtam lietošanā esošās LU mantas daļas pārvaldīšanu un tās izmantošanu;
  - 22.3. īstenot Institūta Zinātniskās padomes, LU vadības institūciju pieņemtos lēmumus;
  - 22.4. apstiprināt Institūta attīstības programmas;
  - 22.5. ne retāk kā reizi gadā sniegt pārskatu par Institūta darbību Institūta Zinātniskajai padomei;
  - 22.6. savas kompetences ietvaros izdot Institūta darbiniekiem saistošus norādījumus;
  - 22.7. izpildīt citus LU pamatstruktūrvienības vadītājam LU iekšējos normatīvajos aktos paredzētos uzdevumus.
23. Direktors nav tiesīgs pieņemt lēmumus, kas ietver zinātnisko pētījumu izvērtējumu.
24. Direktoru viņa prombūtnes laikā aizstāj vietnieks vai direktora pilnvarota persona.
25. Zinātniskās padomes sekretāra kompetencē ietilpst:
  - 25.1. sagatavot un protokolēt Zinātniskās padomes sēdes;
  - 25.2. palīdzēt sastādīt kopējos pārskatus par Institūta zinātnisko, zinātniski organizatorisko darbību un studiju darbā paveikto.

IV. Institūta struktūra un personāls

26. Institūta struktūrvienības (nodaļas, laboratorijas u.c.) atbilstoši pētījumu pamatvirzieniem un uzdevumiem tiek izveidotas, reorganizētas vai likvidētas ar Zinātniskās padomes lēmumiem, kas stājas spēkā pēc atbilstošu LU rīkojumu izdošanas.
27. Institūta personālu veido:
  - 27.1. akadēmiskais (zinātniskais) personāls;
  - 27.2. zinātnes tehniskais personāls;

- 27.3. zinātni apkalpojošais personāls.
28. Institūta akadēmiskais (zinātniskais) personāls šī nolikuma izpratnē ir LU ievēlētie vadošie pētnieki, pētnieki un zinātniskie asistenti.
  29. Zinātnes tehniskais personāls ir personas, kurām ir nepieciešamās tehniskās zināšanas un pieredze vienā vai vairākās jomās un kuras zinātnieku vadībā piedalās zinātniskajā darbībā, veicot tehniskos uzdevumus. Zinātnes tehniskajā personālā ietilpst laboranti.
  30. Zinātni apkalpojošais personāls ir personas, kuras veic zinātniskajai darbībai nepieciešamās palīgfunkcijas: plānošanas, ekonomisko, finanšu, zinātniski tehniskās informācijas struktūrvienību darbinieki, speciālo un zinātniski tehnisko bibliotēku darbinieki, patentu dienesta speciālisti, arhivāri u.tml.
  31. Personu ievēlēšanu akadēmiskajos un administratīvajos amatos nosaka Augstskolu likums, Zinātniskās darbības likums, LU Satversme un Nolikums par akadēmiskajiem un administratīvajiem amatiem LU.

V Institūta finansēšanas avoti un to izlietošana

32. Institūta finanšu līdzekļi iekļaujas LU budžetā kā patstāvīga daļa.
33. Institūta finansējuma avoti ir:
  - 33.1. valsts budžeta finansējums;
  - 33.2. privātais finansējums, tai skaitā ienākumi no Latvijas un ārvalstu komersantu (to skaitā biedrību un nodibinājumu) uzdevumā veiktiem zinātniskiem līgumdarbiem un līgumpētījumu veikšanas;
  - 33.3. ārvalstu publiskais finansējums, tai skaitā ES pētniecības un inovāciju atbalsta programmu un tehnoloģiju ierosmju ietvaros īstenoto projektu finansējums, un citi starptautisko zinātnisko projektu līdzekļi;
  - 33.4. ieņēmumi no zināšanu un tehnoloģiju pārneses;
  - 33.5. ziedojumi un dāvinājumi;
  - 33.6. ienākumi par ekspertīzēm latviešu valodas un valodniecības jautājumos;
  - 33.7. citi normatīvajos aktos paredzētie ienākumu avoti.
34. Institūta pārvaldījumā esošie līdzekļi tiek izmantoti LU noteiktajā kārtībā. Finanšu līdzekļu izlietojumu kontrolē attiecīgi tam pilnvarotās LU struktūrvienības un amatpersonas atbilstoši LU normatīvajiem dokumentiem.

VI. Citi noteikumi

35. Institūta darbinieku darba samaksa tiek noteikta atbilstoši LU normatīvajiem dokumentiem, Institūta rīcībā esošajiem finanšu līdzekļiem, rezultātu vadības sistēmā noteikto rezultātīvo rādītāju izpildei.
36. Lēmumu par Institūta reorganizāciju vai likvidāciju pieņem LU Senāts.

VII. Pārejas noteikumi

37. Šis nolikums stājas spēkā 2016. gada 1. janvārī. Ar šā nolikuma spēkā stāšanos spēku zaudē ar LU Senāta 28.10.2013. lēmumu Nr. 278 apstiprinātais LU aģentūras "LU Latviešu valodas institūts" nolikums.

38. Akadēmiskais personāls, kas Institutā ievēlēts līdz 2015. gada 31. decembrim, turpina pildīt akadēmiskā amata pienākumus līdz ievēlēšanas termiņa beigām.
39. Institūta Pilnsapulce ievēlē Zinātnisko padomi ne vēlāk kā līdz 2016. gada 31. janvārim.

Senāta priekšsēdētājs

M. Kļaviņš

Senāta sekretāre

I. Upacere